

NYUGAT-MECSEKI Tájoló

Bakonya, Boda, Bükkösd, Cserdi, Cserkút, Helesfa, Hetvehely, Kővágószőlős, Kővágótöttös

MINDEN KEDVES
OLVASÓNKNAK
BÉKESSÉGBEN,
EGÉSZSÉGBEN GAZDAG
KARÁCSONYI ÜNNEPEKET
ÉS BOLDOG ÚJ ESZ-
TENDŐT KÍVÁNUNK!

Áprily Lajos:
Karácsony-est

Angyal zenéje,
gyertyafény –
kincses kezem hogy lett
szegény?
Nem adhattam ma semmi
mást,
csak jó, meleg simogatást.
Mi győzött érdességemen?
Mitől csókolhat úgy
kezem?
Simogatást mitől tanult?
Erembe Krisztus vére hullt?
Szemembe Krisztus-könny
szökött? –
kinyúló kézzel kérdezem.
Áldott vagy a kezek
között,
karácsonyi koldus-kezem.

Stabilan a nukleáris reneszánszban

Beszélgetés Dr. Hegyháti Józseffel,
a Radioaktív Hulladékkezelő Kft. ügyvezető igazgatójával

— *Ilyenkor, december vége felé mindannyian számot vetünk a mögöttünk álló időszakokkal. Igazgató úr hogyan értékeli az elmúlt évet a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. szempontjából?*

— Egy jelentős szakasz lezárult. Először is 10 éves lett a cég – szép jubileum –, és a 10 éves évfordulót bekereteztük egy nagy eseménnyel. 1993-ban indult a program, hogy a magyarországi kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladékok végleges elhelyezése megoldódjék. Ennek igen fontos első állomása volt, amit október 6-án a közvélemény is látott: nevezetesen a bátaapáti hulladéktároló felszíni létesítményének az átadása. De azt gondolom, a nagy események mellett más területeken is a céget jellemző tervszerűséggel folytatódott a munkák.

Püspökszilágyon a több évvel ezelőtt elkezdett modernizációs folyamat részeként olyan kísérleti projektet hajtottunk végre, melynek során kibontottunk négy medencét. A közvélemény döntően „vájtfülű” része számára ismert, hogy Püspökszilágyon van egy végleges kis- és közepes aktivitású radioaktív hulladéktároló, amely arra hivatott, hogy az intézményi hulladékokat fogadja. Ez a hulladék nagyon sok forrásból származik: gyógyászat, különféle laboratóriumok, mezőgazdaság, meg a mindennapi élet – például füstjelző – stb. Megtelt a tároló. Ez nem azt jelenti, hogy nem készültünk

ezeknek a hulladékoknak a további fogadására. Megkezdtük a régi, meglévő tárolóknak a felnyitását, ellenőrzését. Az eddigi tapasztalatok szerint kimondhatjuk, hogy a medencék jó állapotban vannak. Újracsomagoljuk a hulladékokat, korszerű eszközökkel kondicionáljuk vagy feldolgozzuk, és az új csomagokat ismét betároljuk. Ez azt jelenti, hogy több évtizedre lesz alkalmas tárolóterünk az intézményi hulladékok számára.

A Kiegészített Átmeneti Tárolója (KKÁT) Pakson abba a stádiumába jutott, hogy az első 16 kamra elkészült, és most elkezdtük a következő 4 kamra beruházásának előkészítését. Tevékenységeinket tervszerűen végezzük. Minden évben készül egy úgynevezett közép és hosszú távú terv, ami alapját képezi annak, hogy a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapba miként fizessen be a hulladékot termelő – döntően a Paksi Atomerőmű Részvénytársaság.

(Folytatás a 3. oldalon)

2008 a társulás életében

Január közepén, születésének centenáriuma alkalmából a Paksi Atomerőmű Zrt. a Budapest V. kerületével, valamint a Magyar Tudományos Akadémiával közösen emléktáblát avatott fel Teller Ede világhírű fizikus egykori lakhelyén. Az emléktábla avatásán, az esemény támogatójaként az RHK Kft. is képviseltette magát, s koszorút helyezett el az emlékhelyen.

Boda műholdtávlatból

Az RHK Kft. által felkért szakértői bizottság egyhangúlag elfogadta a Mecsekérc Zrt. kutatási tervét. Az áprilisi ülésen a magyar földtudományok kiemelkedő, nemzetközileg is elismert szakemberei vettek részt, és döntöttek kedvezően a Nyugat-Mecsek számára.

Május első hétfőjén a felújított hetvehelyi szolgáltatóházban rendezték meg a IV. Niels Bohr fizikai és kémiai tanulmányi versenyt. A csapatversenyt a hazaiak nyerték.

Szeptember 24-én a Tolna megyei Bábaapátiba, a Nemzeti Radioaktív Hulladék-tárolóba látogatott dr. Dale E. Klein, az Amerikai Egyesült Államok Nukleáris Biztonsági Hatóságának (US NRC) elnöke. Az itt tartott nemzetközi sajtótájékoztatón úgy fogalmazott: „egyértelmű, hogy Magyarország jelentős lépéseket tett nem csak a villamosenergia-termelés, de a hulladék-elhelyezés terén is”.

Koccintás az elmúlt tíz év eredményeire

Július elsején ünnepelték meg a Budapesti Műszaki Egyetem dísztermében a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. valamint a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 10 éves jubileumát.

Stabilan a nukleáris reneszánszban

(Folytatás az 1. oldalról)

A negyedik projektünk a nagy aktivitású hulladéktároló kutatása. Ez az eddigi, más jellegű prioritások miatt – mint Bábaapáti – meglehetősen háttérbe szorult. Itt jelenleg állagmegóvásról van szó, illetve bizonyos tevékenységek fenntartásáról, egy-két fúrásról. Úgy gondolom, ha Bábaapáti elkészül, akkor e munkának az intenzitása is növekedni fog. Tehát a kérdésre azt tudom mondani, hogy tervszerű, kiegyensúlyozott munkát végzünk és sikeres évet zártunk.

— *Bábaapáti*ban az ünnepélyes megnyitón találkozhattunk sok olyan, az atomenergia-iparban régebben, vagy még ma is dolgozó emberekkel, akik közül sokan lassan egy emberöltő óta tervezték, készültek erre, ami most megvalósul. Ez a projekt most már hosszú időre az RHK és az ön nevéhez kötődik a következő évtizedekben is.

— Csak annyiban kötődik a nevemhez, hogy jelen pillanatban én vagyok ennek a cégnek a vezetője, de hát itt óriási csapatmunka volt. A felelős igazgatóim, vezető társaim és munkatársaim nélkül semmire sem mentem volna. A cégen belül rendkívül kiegyensúlyozott, nyugodt munkaléghő uralkodik. Ebben lehet olyan szerepem, hogy – már csak habitusom miatt is – eléggé átlátom a viszonyokat és az egyes összefüggéseket, de persze ehhez partnerek is kellene.

— *Mi várható a következő 3-5 évben? Mi az, ami folytatódik és mi, ami új kezdődik?*

— Szinte rutinszerűen, ciklikusan folytatódnak azok a munkák, amelyek eddig is jellemezték a tevékenységünket. Püspökszilágyon folytatódik a modernizációs folyamat. Ha fel is merül új, megoldásra váró feladat, azt az ottani stáb és a mi beruházóink meg tudják oldani. A KKÁT-nál jelenleg folyik az alapozási munkákkal kapcsolatos előkészítő tevékenység. Meg kell találnunk azt a módszert, ami az ott levő Duna menti hordalékos talajnál stabil alapozást tesz lehetővé és azt követően ugyanúgy, ahogy az eddigi kamrarendszereket, megépítjük a következő négyet is. Bábaapátinál egyértelmű, hogy a felszín alatti beruházást folytatni kívánjuk. Most már a lejtősakna végén vagyunk, ahol a tárolóteret alakítjuk ki. Én úgy szeretném – de ez sokban

függ attól is, hogy a forrásokat hogyan tudja az ország költségvetése biztosítani – hogy 2010 körül elkészüljön az a tárolóvágtat, amelyben a végleges elhelyezést meg tudjuk kezdeni. A nagy aktivitású helyszínen még egy kicsi türelmet kell magunkra erőltetnünk, de 2010 körül komolyan neki kell látnunk, mert ott olyan vizsgálatokra kell számítani, amelyek több évtizedet vesznek igénybe.

Bábaapáti

még egy percre visszatérek: szeretnénk emberbarát környezetben – hiszen Bábaapáti természeti szépsége adott – olyan látogatóközpontot kialakítani, amelyben a sok látogató, akik számát már ezrével mérjük, bizalomgerjesztő képet kaphat a nukleáris iparról és a radioaktív hulladékkezelésről. Ezt a bizalmat egyébként a magyarországi közvélemény-kutatások alátámasztják: az ország jelentős része elfogadja a nukleáris energiatermelést.

— *Szerte a világon nukleáris reneszánsz kezdődik, Magyarországon is. Feltehetőleg a Paksi Atomerőműben lesz üzemidő-hosszabbítás, és elképzelhető, hogy új blokkok is épülnek. Ez hosszú távon mindenképpen jelenthet változásokat a kft. tevékenységében.*

— Foglalkozunk a kérdéssel. A közelmúltban készült el egy olyan elemző munka, amelyben több alternatíva mutatja be azokat a lehetőségeket, amelyek például a nagy aktivitású hulladék és a kiegészítő fűtőelemek kezelését hosszú távon érintetik. A jelenlegi scenárió az, hogy a kiegészítő fűtőelemet kiszedik a paksi atomerőmű reaktoraiból, pihentetik 3-5 évet a reaktor melletti pihentető medencében, majd 50 évre átkerül hozzánk,

a KKÁT-ba, átmeneti tárolásra. De hát a laikusban is fölmerül a kérdés, hogy mi van akkor, ha 20 évvel meghosszabbítják az üzemidőt? Abban az esetben a kiegészítő kazetták átmeneti tárolójának az üzemideje ugyancsak ki kell, hogy tolódjék, ami azt jelenti, hogy további tárolókapacitást kell kialakítanunk. Eszerint az eddig 2047-re megjelölt nagy aktivitású hulladéktároló elkészülési idejét vagy rendelkezésre állását szintén át kell gondolni. Az atomtörvény szerint a leszerelés kérdése is a cégünk feladata. Jelenleg a leszerelési tervünk frissítése, felülvizsgálata folyik. Mindig azt mondom a munkatársaimnak, hogy a műszaki világ, a technika olyan mértékű fejlődést mutat, hogy a következő tíz évre szinte semmit nem lehet véglegesen megjósolni. Az említett tanulmányt elvittük az Országos Atomenergia Hivatal Tudományos Tanácsa elé, és ott volt, aki fölvetette, mikor tudjuk kialakítani a végleges megoldást a kiegészítő fűtőelemek elhelyezésére. A válasz nagyon egyöntetű volt, mely szerint nincs és nem is kell most végleges megoldásra törekedni. Hiszen ahogyan az élet megy tovább, termeli ki az újabb lehetőségeket. Az újabb generációs erőművek, az újabb típusú erőművek előtérbe helyezése mind olyan kihívás ma a magyar tudomány előtt, ami biztos, hogy megváltoztatja azokat a scenáriókat, amelyek ma léteznek.

— *Utójára egy személyes kérdés: az elmúlt év során volt-e olyan esemény a személyes életében, amit megosztana velünk?*

— Úgy gondolom, a bábaapáti avatás kiemelkedik a cégem életében is, de a személyes életemben is. Bízom benne, hogy amíg ezen a poszton lehetek, még hasonló sikerek érnek bennünket, amihez ugyanúgy hozzájárulnak a munkatársaim, mint ahogy eddig tették. Nem különbözök az sem, hogy a társadalmi elfogadottságunkban nagyon nagy szerepet játszanak azok a társadalmi információs társaságok, amelyekkel tartjuk a kapcsolatot. Nagyon kiegyensúlyozott az együttműködés. Azok a települések, amelyek befogadnak egy-egy ilyen nukleáris projektet, a támogatásból, amelyet kapnak, nagyon szépen fejlődnek. Mindez nem elvtelenül zajlik, hiszen teljesen felvilágosultan ismerik meg általunk azokat a tevékenységeket, amelyeket a térségben végzünk, és mindenki megnyugodva veszi tudomásul, hogy sem az élő, sem az élettelen természetben kárt nem okozunk.

Közös és egyéni siker a Nyugat-mecseki TIT életében

A Tájéoló a 2008-as év rövid értékelésére kérte Kovács Győzött, a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs Területfejlesztési és Önkormányzati Társulás elnökét, Boda polgármesterét

— Az év folyamán a társulás az egyik legfontosabb feladatának tartotta a szakmai és partneri kapcsolatok fenntartását, megerősítését, mind külföldön, mind pedig idehaza.

— Az egyik fontos elem a májusi finnországi tanulmányút volt, ahol a társulás polgármestereivel megtekinthettük a finn végleges tárolót. Az ottani szakemberekkel, a helyi politikusokkal folytatott tapasztalatcseré szintén hasznosnak bizonyult. A másik fontos nemzetközi program, ami a külső kapcsolatok építése szempontjából lényeges volt számunkra, az év második felében Barcelonában megrendezett GMF-közgyűlés. A nukleáris létesítmények közelében működő önkormányzatok európai társulása számára ezen az összejövetelen plénumon a legfontosabb téma a létesítmények közelében élők minél szélesebb körű, őszinte tájékoztatása volt, valamint ennek módszereiről, a megvalósítás eltérő módozatairól hallottunk előadásokat, illetve folytatunk beszélgetéseket. Büszkeséggel mondhatom, hogy a magyar információs társulásokat, amilyen a NymTIT is, követendő példaként emlegették a konferencián.

— A hazai tájékoztatásban nagyon fontos tényező az immár hagyományosnak tekinthető Niels Bohr fizika- és kémia-verseny, amit minden évben Hetvehelyen rendeznek.

— Az idei volt a negyedik ilyen vetélkedő a térségben, és szokás szerint majd minden település felvonultatta kis tudósait. Azért fontosak ezek a versenyek, mert a gyerekek lesznek az a generáció, amelyik a térségünkben tervezett nagy aktivitású tárolóval – ha megépül – együtt kell hogy éljenek. Ahhoz, hogy igazán felelősséggel tudjanak e kérdéshez viszonyulni, ha kell, megfelelő döntéseket hozni, a kémiai-fizikai ismeretek adhatnak kellő vértzetet nekik, a folyamatos objektív tájékoztatás mellett.

— Térjünk rá egy kézzel foghatóbb témára: új eszközzel bővült idén az NymTIT tárháza.

— Nagy örömünkre a Duna-Mecsek Területfejlesztési Alapítványtól nyert pá-

lyázati pénzen, valamint a Nukleáris Pénzügyi Alapból támogatott társulásunk révén kifizetett önerő befizetésével elkészülhetett a színpad kupolája. A felfújható fedél ezentúl megvédi az előadókat az időjárás viszontagságaitól, és többet nincs szükségünk arra, hogy béreljük az ilyen eszközöket a kulturális eseményekhez, rendezvényekhez. A kupola ára több mint másfél millió forint volt. Így most már elmondható, hogy a társulás rendelkezik minden olyan eszközzel, ami a nagy horderejű szabadtéri, illetve beltéri rendezvények lebonyolításához szükséges: színpad, kupola, sátor, sörpado-asztalok, hangosító berendezések (a legkorszerűbb URH technika), világítás. Az eszközöket a társulás települései ingyen használhatják rendezvényeiken, míg más felhasználók számára bérbe adjuk őket, így is növelve a közös „kasszát”. Ezek az eszközök az ismeretterjesztő-tájékoztató tevékenység mobillabbá tételében is sokat segítenek nekünk.

— Évről évre megfigyelhető, hogy a világháló egyre inkább beszövi az eddig meglehetősen zár közösségeket is.

— Ma már a mi életünk is elképzelhetetlen az Internet nélkül. Ezért is öröm számomra, hogy a társulás honlapja fo-

lyamatosan fejlődik, a kommunikációs tevékenységünk szerves részévé vált, amelyen minden hónapban megjelennek a legfrissebb információk, a legaktuálisabb kérdések-feladatok. Bizony, a világhálón való jelenlét időről időre segít kinyitni a falvak határait.

— A térség életében jelentős szerepet játszik az immár ötödször megrendezett Tájéoló Nap, amely szakmai programjában mindig a radioaktív hulladékkezeléshez kapcsolódó kutatómunkáról, a kutatások egyes szakaszairól, a tervek-ről szól, és általában ugyanolyan népszerűségnek örvend, mint a szórakoztató programok.

— Most sem volt ez másképp, az esős idő ellenére idén is nagy érdeklődés kísérte az október 4-i Tájéoló Napot. Számomra különösen sikeres volt az idei rendezvény, amelynek díszvendége a madridi székhelyű GMF (Nukleáris Létesítmények Körüli Európai Önkormányzatok Társulása) főtíkája, Mariano Vila de Abadal volt, akivel hosszú ideje jó barátságban vagyok. A főtíkári úr, aki előadásában az európai szervezet tapasztalatairól beszélt, kiemelte, hogy Magyarország a radioaktív hulladékok biztonságos kezelése terén hatékonyabb és felkészültebb sok európai országnál. Ezt a dicséretet a társulás munkája elismerésének is tartom. És ha már dicséret: külön öröm és valamennyire a társulás sikere is az, hogy kollégám, Varga József, a bodai Polgármesteri Hivatal gazdálkodási főmunkatársa – aki egyben a NymTIT gazdasági munkáját is irányítja – magas rangú kitüntetésben részesült. Az önkormányzati miniszter, dr. Gyenesi István október 22-én a minisztériumban adta át részére „A közszolgálatáért érdemjel” ezüst fokozatát. Szóval összességében sikeresnek gondolom az elmúlt évünket, és várakozással tekintek az eljövendő 2009 elé, amikor reményeink szerint ismét beindulhat a kutatómunka társai és a társulás polgármesterei közt.

Ezúton köszönöm mindenkinek az együttműködést, támogatást és kívánok egy szép jövőt, közös munkát, kellemes karácsonyt és boldog új esztendőt!

Folytassa, Paks!

Hivatalosan is beadták az üzemidő-hosszabbítási kérelmet

November 20-án adta be a Paksi Atomerőmű Zrt. az Országos Atomenergia Hivatalhoz (OAH) az engedélykérelmet négy blokkjának üzemidő hosszabbítását szolgáló programjához. A várakozások szerint az OAH 2009 közepéig dönt az engedély megadásáról. A négy, egyenként körülbelül 500 megawatt teljesítményű blokk 30 éves üzemideje 2012 és 2017 között járna le a hosszabbítás nélkül.

Az üzemidő meghosszabbításának programját a paksi szakemberek a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség (NAÜ) és az

OAH szakértőinek részvételével dolgozták ki. A program meghatározza azokat a feladatokat, amiket teljesíteni kell az üzemidő 20 évvel történő meghosszabbításához. A Paksi Atomerőmű egyes blokkja működési idejének megnövelése után 2012 helyett 2032-ig, a legkésőbb épített negyedik blokk pedig 2017 helyett 2037-ig üzemelne. A négy reaktor közül az utolsó teljesítményének növelése 2009-ben fejeződik be, ezzel a blokkok teljesítménye az eredetihez képest 108 százalékra, egyenként 500 megawatt-ra emelkedik.

A szakemberek sürgetik a politikai

döntést is egy újabb atomerőművi blokk építésével kapcsolatban. Kovács József, a Paksi Atomerőmű Zrt. vezérigazgatója korábban egy konferencián azt mondta: a magyar villamosenergia-rendszernek 2020-ig 1000 megawatt, 2025-ig pedig további 1000 megawatt atomerőművi kapacításra lenne szüksége. Egy ekkora atomerőmű beruházási költsége a jelenlegi árakon mintegy 3,5 milliárd euró, azaz több mint 900 milliárd forint. A mielőbbi döntés azért is fontos, mert a berendezések iránt egyre nagyobb a kereslet a piacon, ami növeli az árakat, így a beruházás költségét.

Gratulálunk!

Két kedves, tudományos ismeretterjesztő tevékenységéről ismert személyiségnek tisztelgünk most az alábbiakban, kiténtésük alkalmából:

A Paksi Atomerőmű Zrt. és a Wigner Jenő-díj kuratóriuma a Nobel-díjas fizikusról elnevezett díjat adományozta **Köteles György**-nek, az orvostudomány doktorának. A professzor neve ismerős lehet olvasóinknak is, hiszen tanácsadóként hosszú ideje járta a településeket. A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft. felkérésére gyakran tartott előadásokat a térségben is sugár-egészségügyi kérdésekről. Köteles professzor egész szakmai pályafutása a sugár-egészségügyhez és a sugárbiológiához, elsősorban a megelőző szolgáltató sugárvédelemhez kötődik. Szakmai tevékenysége nemzetközileg is ismert és elismert. Aktív oktatói és oktatásszervezői tevékenységét is megbecsülik. Munkássága végigkísérte a paksi atomerőmű létesítésének másfél évtizedét és eredményes működésének első negyedszázadát. Meghatározó közreműködője volt az erőmű sugár- és környezetvédelmi rendszere kialakításának, később fejlesztésének.

Dr. Szentgyörgyi Zsuzsa villamos-mérnök, tudományos újságíró, lapunk állandó szerzője kapta idén a Magyar Mérnökakadémia TEKHNE-érmét. Az energetikától az informatikáig számos területen ismert és aktív szakíró több évtizedes tudomány-népszerűsítő, ismeretterjesztő tevékenységéért részesült az elismerésben. Nevéhez több száz tudományos, tudományos-műszaki tanulmány és újságcikk fűződik. Gyakran olvashatók nukleáris és egyéb tudományos kérdésekről szóló írásai, logikus okfejtései a Népszabadság és a Metro hasábjain, olvasóink pedig a térségben az RHK Kft. gondozásában megjelenő újság állandó szerzőjeként ismerik őt. Jó egészséget és további sikereket kívánunk!

Az első beszállítás az NRHT-be

December 2-án megérkezett az első hulladékszállítmány Bábaapátiba, a Nemzeti Radioaktív Hulladéktárolóba. A tizenhat hordónyi kis és közepes aktivitású hulladékot közúton szállították ide a paksi atomerőműből. Az októberben felavatott felszíni létesítményben háromezer hordó, kizárólag atomerőművi hulladékot fognak elhelyezni.

Tájékoztató fórum Kővágószőlősen

A Zsongorkő Baráti Kör, a NymTIT lakossági tájékoztatásban közreműködő szervezete 2008. november 12-én a MECSEK-ÖKO Zrt. vezetőinek kezdeményezésére tájékoztató napot tartott Kővágószőlősen. A rendezvényre meghívót kapott az NymTIT-hez tartozó 9 település polgármestere és a téma iránt érdeklődő lakosság. Kővágószőlős, Bükkösd, Boda, Cserdi és Helesfa vett részt az eseményen.

Elsőként *Berta Zsolt*, a MECSEK-ÖKO igazgatója mutatta be cégét, amely az uránbányászat okozta környezeti károk felszámolását végzi. Feladata a bányászati tevékenység során használt területek rekultivációja, beleértve a meddőhányókat, zagytározókat és azok környékét is.

Munkájuk kiterjed azon nem bányászati területekre is, ahol a mérések sugárzennyeződést mutatnak — ilyen például Kővágószőlős bevezető útszakasza is, ahol talajcserét kell végrehajtaniuk. Nagy sikerük, hogy a rekultivált zagytároló mellett az ÁNTSZ engedélyezte a birkalegeltetést, valamint egy modellező repülőter létrehozását.

A program 2008. december 30-án befejeződik, emiatt tartották szükségesnek a lakossági találkozót. A MECSEK-ÖKO azonban ezután is jelen lesz a térségben, hiszen továbbra is ellenőrzi a rekultivált területeket, és hosszú éveken keresztül tisztítják majd a bányatérségből kifolyó vizeket. Monitoring-rendszerük nyilvános, a www.ispa-pecs-gis.hu internet címen megtekinthető.

Az igazgató hangsúlyozta, hogy a program befejezése után is együtt kívánják tartani a kiképzett szakembereiket

és a községben élő, náluk dolgozó embereket. Ennek érdekében vállalták el a helyben felépült állati tetemek tárolójának működtetését is.

Hideg József, a MECSEKÉRC Zrt. menedzsere a bodai kutatási program elemeiről, ütemezéséről és eddigi eredményeiről tartott tájékoztatót.

Visszatekintett a 90-es évek elejére, amikor a Baráti Kör felvette velük a kapcsolatot a lakosság tájékoztatása érdekében. A mai napig ezt a civil szervezetet a kutatási program egyik fontos hírvívő-

csúszni fog, a jelen gazdasági helyzetben túl sok fejlemény nem várható.

A MECSEKÉRC Zrt. munkája egyelőre a felszíni kutatás, melynek során a fúrások és vizsgálatok segítségével úgy tudnak „lenézni” a felszín alá, hogy nem kell lemenniük. 700 méter mélységig mennek a fúrások, a felhozott kőzetmintákat pedig geofizikai vizsgálatoknak és a gyógyításban használt CT-hez hasonló átvilágításnak vetik alá. A tervezett létesítmények megközelítéséhez utak épülnek, a munka során keletkezett úthibákat pedig kijavítják.

jének tartja. A szakember ezután kiemelte, hogy amíg a parlament a jövő évi költségvetést nem fogadja el, nem tudható, a továbbiakban milyen munkát végezhetnek. Ezután rövid ismertető következett a bodai aleurolit formáció (BAF) összetételéről, vastagságáról, kiterjedéséről, tulajdonságairól. Az is elhangzott, hogy a 2010-re tervezett földalatti kutatólabor létrehozása a pénzühiány miatt jelentősen

A diáképekkel illusztrált két tájékoztató minden résztvevő számára érthetően mutatta be a cégek tevékenységét, munkájuk fontosságát.

A tájékoztatót követően a hallgatóság kérdéseket tett fel az előadóknak. Egy részük a bányabezárást, és a meglévő földalatti labor berobbantását kifogásolta.

Többen helytelenítették a kormány kutatási programot hátráltató magatartását is. A pénzek visszafogása nem csak a munka lassulását okozta, de az önkormányzatok támogatását is érintette. Kritika érte a földszállító teherautókat a porszennyezés miatt, és szóba került az ausztrál cég uránbánya nyitását célzó terve is. Javaslatok születtek a rekultivált területek fásítására vonatkozóan, de a résztvevők saját településük problémáit is szóba hozták.

A hosszúra nyúlt program azzal az ígérettel ért véget, hogy igény esetén mindkét cég vezetői máskor is a lakosság rendelkezésére állnak, a Baráti Kör pedig vállalta az újabb találkozók megszervezését.

Horváth Jenő

Az újjászületést, a reneszánszt ünnepeljük ebben az évben, ami nemcsak Magyarország fényes korszakát (nagyjából a Károly Róbert uralkodásától Mátyás haláláig terjedő időt) öleli föl, hanem Európának a „sötét” középkorból való kiszabadulását is. Új eszmék születését, a művészetek, a szokások változását, a tudomány színrelépését jelzi ez a franciából átvett szó.

Napjainkban egy másfajta reneszánsznak lehetünk tanúi – a nukleáris technika újbóli előretörésének. Nem meglepő, hiszen számos tényező indokolja ezt, amelyek felsorolásában nem tartottam fontossági sorrendet, csak hát valamivel kezdeni és végezni kell a sort.

Tudjuk, hogy jelenleg mintegy hat és fél milliárd embert kell eltartania bolygónknak. Ha csupán szinten maradna ez a létszám, akkor is óriási igény jelentkezne az energia-fogyasztásban. Csakhogy – mostanra lassulva ugyan – állandóan növekszik a létszám, és várható, hogy századunk végére akár tízmilliárdan is lehetünk. Ráadásul az egyenletesnél jóval meredekebben nőnek az energiaigények nemcsak a fejlett országokban, hanem a fejlődő térségekben is. Ne feledjük: a felzárkózni törekvők (csupán a legnagyobbakat említve: Kína, India, Indonézia, Brazília) teszik ki a világ népességének körülbelül a felét! Ehhez járul a technikai haladás tényezője. Egyre újabb, a tömegek számára is elérhető – és jogos igény kielégítő – eszköz jelenik meg a családknál, a háztartásokban. Elég, ha csak a nagyfogyasztású villamos berendezéseket említem: hűtők és fagyasztók, automata mosó- és szárítógépek, klímaberendezések, házi-mozik, számítógépek (bizony, a PC-k is sok energiát falnak!), aztán a nem is túl ritka házi uszodák vízforogatói-melegítői, szaunák. És ez csupán a fogyasztói igények oldala.

Ne feledkezzünk meg egy nagyon fontos, elhanyagolhatatlan tényezőről: a légkörterhelésről, az üvegházhatást okozó káros gázokkal, porral, korommal való légszennyezéséről.

Természetesen nem elhanyagolható szempont a gazdaságosság sem: hogy mennyibe kerül egy kilowattóra energia.

Nem meglepő tehát, hogy újra felfedezték a nukleáris energiatermelés hasznosságát. Az atomerőmű nem terheli káros kibocsátásokkal a légkört, nagyon kis térben, hosszú ideig biztonságosan lehet tárolni az üzemanyagot, és becslések szerint századokra lesz még elég utánpótlása – míg például a gázkészletek rohamosan fognak. Ráadásul nemcsak a kiterme-

lők, hanem szállítási utak mentén fekvő államok is könnyen elzárhatják a csapokat. (Már megtörtént ez velünk is, és nem tudhatjuk, mikor következik be újból). Kétségtelen, hogy az atomerőművek építési (beruházási) költségei viszonylag magasak, összehasonlítva például a gáz- vagy a szénerőművekével, de behozzák az üzemeltetési költségekben. A Paksi Atomerőmű például, amely a magyar energia-szükségletnek közel negyven százalékát adja, 2008-ban 9,43 forint önköltséggel állított elő egy kilowattóra energiát. Ráadásul itt az ár emelkedése rendszeresen elmaradt az inflációs növekedéstől. Érdemes összehasonlítani: 2008-ban a villamos energia versenyképes szabadpiaci átlagára 12,3 és 15,6 forint között mozgott. A gazdasági hatékonyság azonban még tovább növelhető. Pakson például befejezéséhez közeledik a reaktorok teljesítményének növelése, a tervezéskor megállapított egységenkénti 440 megawatttól 500 megawatttra. Ugyanakkor kiderült, hogy a tervezéskor előírt üzemidő (30 év) jelentősen, húsz évvel meghosszabbítható. Természetesen nagyon alapos műszaki megújításokkal egybekötve. Ezzel a húzással egy azonos teljesítményű új erőmű beruházási költségének mintegy 80–85 százaléka takarítható meg.

Nem véletlen tehát, hogy bő két évtizeddel a csernobili tragédia után a nukleáris energiatermelés reneszánszát éljük. Feledtük volna a tragédiát? Szó sincs róla! Csak éppen tanultunk belőle. Azóta óriásit nőtt az atomerőművek biztonsága, új technikai megoldásokkal és összehasonlíthatatlanul szigorúbb rendszabályokkal felvértezve. (Arról se feledkezzünk meg, hogy a csernobili erőmű eredetileg nem energiatermelést szolgált. Így szólt erről Pónya József, a paksi erőmű első igazgatója, jelenleg az igazgatótanács elnöke: „Az egy hadi célú plutóniumgyár része volt. A plutóniumgyártás egy fázisát, miután kiderült, hogy villamos energia is lehet belőle, kivitték a polgári életbe. Katasztrófa lett az eredménye, de ilyen reaktorokat nem gyártanak többé. Olyan típusú reaktorokban, mint

DR. SZENTGYÖRGYI ZSUZSA
villamosmérnök,
a Magyar Mérnök Akadémia tagja

amilyenek Pakson vannak, nem volt komoly üzemzavar”).

Ma 439 energetikai atomreaktor működik a világon, 35 blokk áll építés alatt. Az üzemelő atomerőművek a világ villamos energia-termelésének 15%-át adják (az EU-ban kb. 30%-ot). Egyebek között Anglia, Törökország, Szlovákia, Oroszország, Japán, az USA, India, Kína és Románia akar új atomerőműveket építeni. Egy új keletű felmérés szerint a hagyományosan atomenergia ellenes német lakosságnak már csaknem a fele (49%) támogatja az üzemidő-hosszabbítást erőművekben (egy korábbi parlamenti határozat 2021-re írja elő a német nukleáris energiatermelés leállítását). Az ellenzők aránya még 44%, ám valószínű, hogy a mostani, feltehetőleg évekig elhúzódó gazdasági válság sok németet a támogatók oldalára kényszerít majd.

El Baradei, a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség főigazgatója optimista: a NAÜ 2030-ig szóló előrejelzése felfelé módosult, kevesebb atomerőmű leszerelésével és több új építésével számolnak. Számos ország kérte a NAÜ segítségét nukleáris erőművek építéséhez.

Mindenesetre a magyarok józan fel fogását tükrözi a paksi erőmű által évente készített felmérés, amely szerint a lakosság háromnegyede folyamatosan, változatlanul egyetért az atomerőmű működésével hazánkban.

2008 a társulás életében

Mariano Vila d'Abadal és Kovács Győző

Szeptember 29-én és 30-án Barcelonában ülésezett a Nukleáris Létesítmények Körüli Európai Önkormányzatok Társulása (GMF). Az eseményen ott voltak a magyar társulások is, így a Nyugat-mecseki Társadalmi Információs és Területfejlesztési Önkormányzati Társulás (NymTIT) is. A szervezetet természetesen Kovács Győző elnök, Boda polgármestere képviselte.

Az esős idő ellenére idén is nagy érdeklődés kísérte az október 4-én, immár ötödik alkalommal megrendezett Tájékoztató napot. A kulturális és ismeretterjesztő program a hagyományokhoz híven azt volt hivatott szolgálni, hogy a legszélesebb körben tájékoztasson a Nyugat-Mecsekben immár 12 éve folyó kutatómunkáról, valamint a tervekről.

Október elején adták át Bataapátiban a Nemzeti Radioaktív hulladék-tárolót. A szakértők és a helyiek közös munkája meghozta gyümölcsét. Ezzel Európa egyik legkorszerűbb tárolója kezdte meg működését, mégpedig úgy, hogy ennek hasznát a helyiek is élvezhetik.

Készül a dobogót jelentő torony a Tájékoztató Nap vetélkedőjén

Útfelújítás Kővágószőlősen
Befejeződött Kővágószőlősen a Jókai és az Arany J. út burkolat-megerősítő beruházása, melynek összértéke 9 millió hatszáz ezer forint volt. A beruházást a Duna-Mecsek Alapítvány „önerő kiegészítő” pályázata is támogatta 1 millió hatszáz ezer forinttal.

NYUGAT-MECSEKI
Tájékoztató

Bakonya, Boda, Bikkásd, Cserfő, Cserkút, Heted, Hetedbénye, Kővágószőlő, Kővágótötös

KISTÉRSÉGI HAVILAP

Kiadja a Noguchi Porter Novelli
(1054 Budapest,
Szabadság tér 7.)
Felelős kiadó a kft. ügyvezető
igazgatója. Szerkeszti
a szerkesztőbizottság.
Készült a Ferling PR Kft.
közreműködésével.
Nyomás: Molnár Nyomda
és Kiadó Kft., Pécs
ISSN 1786-0563